

Beleidsplan Sociale Veiligheid

Inhoudsopgave

BELEIDSPLAN SOCIALE VEILIGHEID	A
BELEIDSPLAN	3 T/M 12
BIJLAGEN	B
GEDRAGSPROTOCOL	13
PAUZKAART	18
KAART GRAPJE/PESTEN	19
KAART 'GEEF ME DE VIJF'	20
PROTOCOL SCHORSEN EN VERWIJDEREN	21
PROTOCOL SOCIALE MEDIA	24

Visie, Doelen en Uitgangspunten

De Vreedzame School als preventiekader

Uitgangspunt voor het beleid inzake sociale veiligheid op ons kindcentrum is het programma van De Vreedzame School.

De Vreedzame School is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het programma helpt ons kindcentrum een gemeenschap te vormen waarin we leerlingen actief aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor elkaar, hun omgeving, voor het kindcentrum, de gemeenschap en de samenleving.

Met De Vreedzame School besteden we aandacht aan basale sociale-emotionele en burgerschapscompetenties die wenselijk zijn in een democratische samenleving, zoals je verplaatsen in een ander, op een democratische manier met elkaar beslissingen nemen, openstaan voor verschillen tussen mensen, constructief conflicten oplossen, omgangsvaardigheden en verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap.

Wij willen kinderen op ons kindcentrum zich niet alleen optimaal laten ontwikkelen in de academische vakken, zoals taal en rekenen, maar wij willen ook een bijdrage leveren aan de sociale en maatschappelijke vorming van leerlingen. Dat het goede mensen worden die op hun beurt een bijdrage aan de samenleving zullen leveren.

Ons kindcentrum dient ook een kindcentrum te zijn waar álle kinderen zichzelf kunnen zijn en zich veilig en prettig voelen. Alleen dan kunnen ze leren. We doen veel om sociale veiligheid te bevorderen en om ongewenst gedrag zoals pesten te voorkomen. Hieronder werken we deze preventieve maatregelen nader uit.

Pesten (Bijlage 1 hangt in iedere groep)

Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- verschil in macht tussen pester en gepeste.

We maken onderscheid tussen pesten en plagen. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. Meestal is de insteek bij plagen elkaar aan het lachen maken, meer dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten. We leren leerlingen ook het onderscheid tussen pesten en een conflict. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat). Soms ontardt een conflict in een ruzie, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict. Pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelijkbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking. Wij bieden op ons kindcentrum een sterk tegenwicht: de klas en het kindcentrum moet een positieve sociale gemeenschap te zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm aanwezig is die ervoor zorgt dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap, en dat je het

recht hebt om jezelf te zijn, maar dat je dan ook de plicht hebt om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht heeft. Wij willen een kindcentrum zijn waarin zorg voor elkaar centraal staat. Een kindcentrum met een klimaat waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie. Op die manier voorkomen we in veel gevallen ongewenst gedrag als pesten. Als er toch gepest wordt grijpen we snel in.

Aanpak van pesten en sociale onveiligheid

Als er zich toch pestincidenten voordoen, gaan we na of het programma van De Vreedzame (nog) goed wordt uitgevoerd in de betreffende groep. Als dit niet het geval is, wordt hier eerst aandacht aan besteed.

Om de sociale veiligheid in kaart te brengen, hebben we binnen De Vreedzame School jaarlijks een Veiligheidscommissie: een commissie van leerlingen die zich buigt over hoe veilig ons kindcentrum is en wat er moet gebeuren om ons kindcentrum nog veiliger te maken. Deze commissie is een onderdeel van de leerlingenraad.

Het voorkomen van pesten en sociale veiligheid

Zoals hiervoor aangegeven leggen we met het programma van De Vreedzame School het fundament voor een sterk tegenwicht tegen pestgedrag. We noemen een paar belangrijke elementen van het programma, naast de wekelijkse lessen die leerlingen in alle groepen ondergaan.

Uitdragen van een positieve sociale en morele norm

Gedrag wordt voor een groot deel bepaald door de sociale norm in de omgeving. Leerlingen zijn gevoelig voor de vraag: 'wat wordt er hier van mij verwacht?' Om positief gedrag van leerlingen te stimuleren willen we expliciet een positieve sociale en morele norm uitdragen. Dit doen we onder andere door:

- de omgangsafspraken en het logo van De Vreedzame School hangen zichtbaar in ons kindcentrum
- directe correctie van gedrag van kinderen dat haaks staat op de norm;
- aanwezigheid van een peroneelslid bij de ingang van ons kindcentrum om de leerlingen 's ochtends te begroeten, hen aan te spreken op rennen, een opsteker te geven, belangstellend te informeren, enzovoort.

De klas en ons kindcentrum: een gemeenschap

We willen alle leerlingen het gevoel geven dat ze onderdeel zijn van de leefgemeenschap die ons kindcentrum en de klas vormen, dat hun aanwezigheid 'verschil maakt' en dat de klas of ons kindcentrum minder leuk zijn als hij of zij er niet bij is. Dit doen we onder andere door kinderen veel te laten samenwerken met verschillende leerlingen (met behulp van coöperatieve werkvormen), door samen omgangsafspraken te maken, samen te bedenken welke taken er in de klas zijn en die met elkaar verdelen. In het begin van het schooljaar besteden we veel aandacht aan de vorming van een positieve groep in alle klassen (met de lessen van blok 1 van De Vreedzame School).

Het voorgaande heeft evenzeer betrekking op ons kindcentrum. Het maakt veel uit of leerlingen zich verbonden voelen met ons kindcentrum als geheel als zij ons kindcentrum als een gemeenschap ervaren. Die gemeenschap bestaat dan – als het goed is – uit alle andere leerlingen, alle leerkrachten en alle ouders.

Investeren in de relatie met de leerlingen

We vinden het heel belangrijk dat alle leerlingen een goede relatie hebben met hun eigen leerkracht. Dat is een belangrijke voorwaarde voor een gevoel van veiligheid. We vragen van onze leerkrachten dat ze investeren in het leren kennen van de eigen leerlingen en in de onderlinge relatie. Ieder kind moet voelen dat het er toe doet, dat de leerkracht het fijn vindt dat hij of zij er vandaag weer is. Alle leerkrachten zorgen ervoor dat ze aan het begin van het jaar tussen de bedrijven door met iedere leerling een gesprekje voeren over persoonlijke zaken als: dingen waar ze tegenop zien, die ze leuk vinden of spannend, hoe het thuis gaat en wat ze graag doen na schooltijd. Dit doen we bij de groepen 5 tot en met 8 o.a. tijdens de startgesprekken en in de onderbouw tijdens de kringgesprekken.

Leerlingen worden mede verantwoordelijk

Als de klas een gemeenschap is, dan voelen leerlingen zich betrokken bij en medeverantwoordelijk voor wat er gebeurt in de klas. Bij ons op ons kindcentrum krijgen leerlingen een stem, en leren zij die stem op een verantwoorde wijze te gebruiken. We geven leerlingen niet zozeer een stem om op te komen voor hun eigen belang, maar we willen dat ze zich medeverantwoordelijk gaan voelen voor het algemeen belang. We willen dat zij hun steentje bijdragen aan het algemeen belang, aan de gemeenschap. En daar zullen ze zich eerder verantwoordelijk voor voelen als ze ook echt mogen meedenken en als ze serieus worden genomen. Dit wordt gedaan door de leerlingenraad.

Opstekers

We streven dus naar een positief sociaal klimaat, waarin ieder kind zich veilig voelt, waarin respect is voor elkaar en waarin iedereen makkelijk samenwerkt met iedereen. Een op het eerste gezicht eenvoudig, maar zeer belangrijk middel om hier toe te komen is het geven van 'opstekers', of complimenten.

Kinderen hebben de neiging om de negatieve gedragingen te benoemen, en het positieve als vanzelfsprekend te beschouwen. In De Vreedzame School leren we iedereen heel bewust positief gedrag te benoemen in de vorm van een 'opsteker'.

Als iedereen in de groep in staat is om elkaar complimenten te geven, en zo hun waardering voor elkaar uit te spreken, ontstaat er langzamerhand een steeds positievere sfeer in de groep. En daarmee een cultuur waarin het normaal is om de nadruk te leggen op wat goed gaat. Een klimaat waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, zich gewaardeerd weten, het gevoel hebben dat het er toe doet dat ze er zijn.

Een grondwet: basisregels in ons kindcentrum

Pesten lijkt vaker voor te komen in een weinig gestructureerde omgeving en in een omgeving waar leerlingen onvoldoende voelen wat de sociale norm is. Duidelijke regels in de klas en in ons kindcentrum zijn dus van belang. Bij ons op ons kindcentrum hebben we een grondwet: een set basisregels die vervolgens uitgewerkt kunnen worden in concrete verwachtingen ten aanzien van het gedrag.

1. Wij zijn aardig voor elkaar
2. Wij zijn rustig in ons kindcentrum
3. Wij lossen problemen goed op
4. Wij houden ons kindcentrum en de spullen netjes.

Zoals eerder vermeld, is het streven met het programma van De Vreedzame School dat leerlingen:

- op een democratische manier gezamenlijk besluiten kunnen nemen;
- conflicten constructief kunnen oplossen;
- zich zorgzaam en verantwoordelijk opstellen ten aanzien van de gemeenschap;
- openstaan voor verschillen tussen mensen.

Deze doelen zijn terug te vinden in de thema's van de lesblokken, in positieve bewoordingen gevat:

- 1 We horen bij elkaar
- 2 We lossen conflicten zelf op
- 3 We hebben oor voor elkaar
- 4 We hebben hart voor elkaar
- 5 We dragen allemaal een steentje bij
- 6 We zijn allemaal anders.

Van grondwet naar groepsregels en omgangsafspraken

Op de eerste informatieavond van het schooljaar informeren wij de ouders over de regels en de Vreedzame School. Zo wordt meteen aan het begin van het schooljaar de trend gezet: 'Zo doen we het hier op ons kindcentrum'

De introductie tijdens een bijeenkomst met het hele kindcentrum versterkt het besef dat deze regels 'van ons allemaal' zijn. (indien mogelijk)

De regels vormen op deze manier een kader voor gewenst gedrag: 'Zo doen we het op ons kindcentrum' Deze regels zijn vervolgens zichtbaar in de algemene ruimtes en in iedere groep. Ze staan ook op onze website en in de schoolgids.

Deze basisregels vormen een soort 'kapstok' waaraan de groepsregels worden 'opgehangen'. In de lessen van De Vreedzame School (in blok 1) wordt samen met de leerlingen gesproken over de grondwet, de eigen groepsregels en de omgangsafspraken die elke klas met elkaar wil maken om ervoor te zorgen dat het voor iedereen in de klas prettig en veilig is. De regels worden door volwassenen opgesteld, de leerlingen maken samen (omgangs) afspraken. Aan het begin van het jaar, tijdens blok 1, maakt iedere leerkracht in zijn of haar groep bekend welke groepsregels er gelden in de klas. Daarbij wordt de link gelegd met de grondwet op schoolniveau, zodat kinderen begrijpen dat de groepsregels afgeleid zijn van de grondwet. 'De grondwet geldt voor ons kindcentrum en dit zijn de regels van de groep!' Om die reden zijn de grondwetregels in iedere groep aanwezig. Vervolgens wordt in elke groep samen met de leerlingen omgangsafspraken gemaakt en op een afsprakenposter vastgelegd: 'Zo willen we het in onze groep'.

Aanleren en handhaven van gedragsregels

Met het opstellen van gedragsregels zijn we er nog niet. Gedrag dat bij een bepaalde regel hoort, moet vrijwel altijd worden aangeleerd. Dus, zeker bij jonge leerlingen, oefenen we de gedragsregels met de hele klas.

Maar het opstellen van regels en het aanleren van het bijbehorende gedrag is op zich ook nog niet voldoende. Het handhaven van regels vraagt ook iets aan gedrag van de leerkracht (of andere volwassenen in). Bijvoorbeeld:

- modelgedrag vertonen;
- leerlingen herinneren aan de regel;

- leerlingen bevragen als ze zich toch niet aan de regel houden en een opsteker geven als ze het vervolgens wel doen;
- met de leerlingen meelopen, of boven of beneden staan kijken op de trap;
- leerlingen aanspreken die zich niet aan de regel houden.

Om het naleven van gedragsregels te bevorderen, is het tevens van belang dat:

- alle leerkrachten in de klassen (indien nodig) regelmatig terugkomen op een of meer regels waar de leerlingen moeite mee hebben door de gedragsinstructie in de klas te herhalen;
- alle volwassenen in ons kindcentrum helpen bij het toezicht houden op het naleven van de regel; het team maakt afspraken over wie op welke plek toezicht houdt.

Bij het overtreden van de regels: zinvol straffen

Er zullen altijd situaties zijn waarbij leerlingen de regels overtreden en zich niet houden aan afspraken. Bij ernstige overschrijdingen van de grenzen zijn maatregelen of straffen nodig. Uiteraard straffen we bij ons op ons kindcentrum af en toe leerlingen. We zijn ons er echter ook van bewust dat straffen niet altijd leidt tot de gewenste gedragsverandering, eerder tot meegaandheid: het volgen van de regels uit angst voor maatregelen. Het bezwaar hiervan is dat de leerling niet zelf nadenkt, niet reflecteert op zijn of haar eigen gedrag en op alternatieven voor dat gedrag. Er zijn enkele voorwaarden voor een 'zinvolle' straf, een straf die wel kan leiden tot verandering van gedrag. Wil een straf zinvol zijn, dan moet rekening worden gehouden met de behoefte van de leerling aan relatie, autonomie en competentie:

- Relatie: we spreken de leerling individueel aan, op zo'n manier dat de relatie niet verbroken is. We laten zien dat het om het gedrag gaat en niet om de persoon. We helpen hem of haar de fout te herstellen. ('Wout, ik vind je een leuke jongen hoor, maar wat je nu hebt gedaan, kan echt niet!')
- Autonomie: We zorgen ervoor dat de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem, van het vinden van een oplossing, het maken van een plan en het uitvoeren van dat plan. ('Wat heb je bedacht om dit te gaan oplossen?')
- Competentie: We gaan ervan uit dat de leerling zelf met een goede oplossing komt en die ook uitvoert. En we laten onze waardering blijken als dat lukt. ('Ik weet zeker dat je daartoe in staat bent. Zo ken ik je. Fijn dat je dat zo hebt gedaan!')

Een ander belangrijk aspect van een 'zinvolle' straf is eigenaarschap. Straffen kunnen tot gedragsverandering leiden als de dader de straf als zinvol ervaart. Dat gebeurt vaak pas als de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem en vervolgens zelf wil nadenken over de oplossing ervan. We steken dus eerst tijd en energie in het bewust maken van de leerling dat het vooral zijn of haar probleem is. Daarna kan de leerling gevraagd worden of hij of zij er iets aan wil doen en indien dat het geval is, luidt de vraag: 'En hoe denk je het op te lossen?' De 'straf' zal dan in het licht komen te staan van 'herstellen': soms daadwerkelijk de (fysieke) schade herstellen, soms het vertrouwen weer winnen, enzovoort.

Toezicht bij ons op ons kindcentrum

Het houden van toezicht is van groot belang wanneer we willen werken aan de veiligheid binnen ons kindcentrum. Leerlingen hebben (naast gelegenheid om te oefenen met zelfstandigheid, en naast ondersteuning daarbij van volwassenen) ook altijd toezicht nodig. Leerlingen houden zich niet vanzelfsprekend aan regels en zijn geneigd grenzen te verkennen. Ze hebben het nodig dat die grenzen worden aangegeven door volwassenen.

Bovendien kan in een situatie waarin onvoldoende toezicht en dus onvoldoende 'leiding' is, onveiligheid in een groep leerlingen sluipen.

De risicovolle periodes op een schooldag zijn de overgangen van bijvoorbeeld de klas naar het gymlokaal of naar het schoolplein, de pauzes op het plein, en de tijdstippen vlak voor of vlak na het begin van het kindcentrum. Wij hebben met ons team duidelijke afspraken gemaakt rondom het toezicht op verschillende plekken gebeurtenissen:

- schoolplein (bij in- en uitgaan van ons kindcentrum)
- schoolplein (pauzes)
- naar de gymzaal lopen
- alle leerkrachten in de klassen (indien nodig) regelmatig terugkomen op een of meer regels waar de leerlingen moeite mee hebben door de gedragsinstructie in de klas te herhalen;
- de toiletten
- de fietsenstalling
- de gangen bij het in- en uitgaan van de klassen.

Behalve de afspraken die we als team hebben gemaakt over ons eigen gedrag bij het toezicht, hebben we samen met de leerlingen geformuleerd welk gedrag van de leerlingen in welke situaties wordt verwacht.

Bij het in- en uitgaan van ons kindcentrum:

Op onze Vreedzame School vinden we het belangrijk dat de kinderen, de ouders en andere bezoekers zich welkom voelen in ons kindcentrum. We willen aan de kinderen laten merken dat elk kind er toe doet. Het is belangrijk dat jij er bent! Het in- en uitgaan van ons kindcentrum is een uitgelezen kans om op een ontspannen manier contact te maken met kinderen uit verschillende groepen. Alle professionals in ons kindcentrum zijn hier zowel in de ochtend als in de middag bij betrokken. We hebben hierover de volgende specifieke afspraken gemaakt:

- De entree van ons kindcentrum ziet er uitnodigend en verzorgd uit.
- Er zijn afspraken over de tijd waarop de deur open- en dichtgaat.
- Tien minuten voor de schooldeur opengaat, gaan twee leerkrachten alvast op het schoolplein staan en maken actief contact met de al aanwezige kinderen.
- Een personeelslid staat bij de deur als deze open gaat en verwelkomt elk kind persoonlijk door hem of haar goedemorgen te wensen.
- Ook de leerkrachten verwelkomen de kinderen met het geven van een hand.
- De leerkrachten voelen zich verantwoordelijk voor alle kinderen en stralen dit ook uit.
- Er wordt op een vriendelijke doch duidelijke manier omgegaan met telaarcomers. Hier zijn afspraken over gemaakt.
- Na 14.00 uur lopen er elke dag leerkrachten of andere professionals mee naar de buitendeur.

Bij gymnastiek

- We lopen op een afgesproken manier naar de gymzaal en terug naar ons kindcentrum.
- In de kleedkamers gedragen we ons volgens duidelijk afgesproken regels.

- We helpen bij het klaarzetten en opruimen van de materialen.
- En verder gelden de - en groepsregels.

Op de gang

- We lopen op een afgesproken manier op de gang.
- We gaan via afgesproken routes naar onze klas.

Commissies van leerlingen

Wij kiezen ervoor als kindcentrum om bij het bevorderen van de sociale veiligheid binnen ons kindcentrum zoveel mogelijk de leerlingen in te schakelen. Zodra er een gevoel van onveiligheid wordt gesignaleerd, bespreken we dat in het team én we betrekken de leerlingen erbij om na te denken over wat er nodig is om een als onveilig ervaren situatie of locatie weer veilig te maken. Dat doen we o.a. met behulp van de leerlingenraad.

Ingrijpen bij plagen

We zijn attent op plaagsituaties in en rond ons kindcentrum. Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan makkelijk overgaan in ruzie, of zelfs pesten. We besteden er in de lessen van blok 1 aandacht aan. Als plagen serieus wordt, ondersteunen we de geplaagde leerling om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar gedrag. Soms schakelen we een buddy in: een medeleerling die de geplaagde leerling helpt er een einde aan te maken. Ook kunnen we de mediators vragen te helpen.

Ingrijpen bij pesten: De oplossingsgerichte aanpak (OPA)

Hoeveel we ook doen aan preventie, pesten kan altijd nog voorkomen. Als er toch pestincidenten zijn, dan is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende wordt gedaan, zoals in het voorgaande is beschreven (en of het programma van De Vreedzame School (nog) wel goed wordt uitgevoerd). Maar soms is er meer nodig.

Als er meer nodig is hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School. Zie bijlage.

Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een nieuwe vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij 'klassiek' pesten. Wat je in het 'echte leven' niet mag, mag je online ook niet! Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico's met zich mee brengt, daarvan zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media, en dat we kinderen opvoeden tot digitaal burger.

We hebben duidelijke afspraken gemaakt over digitaal pesten en over online communiceren.

Vanaf het moment dat mobieltjes een rol gaan spelen in de groep gaat de groepsleerkracht met de groep in gesprek over de manier waarop ze hiermee om kunnen gaan. We zetten direct ook op dit terrein een duidelijke norm neer: 'Zo doen we dat hier op ons kindcentrum met sociale media!'

Meer informatie staat in het protocol social media.

Gedragsspecialist

Op ons kindcentrum is er minimaal één gedragsspecialist. Deze wordt belast met het borgen van het geven van de Vreedzame School binnen ons kindcentrum.

Er wordt indien daar behoefte aan is, gewerkt met intervisie bijeenkomsten voor de leerkrachten.

Daarnaast houdt hij/zij ons kindcentrum actueel voorzien van Vreedzame School borden.

De gedragsspecialist wordt geraadpleegd om bij problemen de leerkracht bij te staan.

De taken van een gedragsspecialist zijn op ons kindcentrum opgenomen in de taken van de coördinator Vreedzame School (of van de stuurgroep Vreedzame School).

- Ontwikkelen, actualiseren en levend houden van beleid en aanpak m.b.t. burgerschap/De Vreedzame School binnen het curriculum en het sociaalpedagogische klimaat van ons kindcentrum.
- Adviseren bij de keuze, aanpak en implementatie van nieuwe methodes en/of materialen of software op het terrein van burgerschap/De Vreedzame School.
- Op verzoek fungeren als vraagbaak en luisterend oor voor collega's, ondersteunen van beginnende collega's op het betreffende vakgebied, bieden van klassenconsultatie en nabespreking.
- Draagt bij aan de versterking van de inhoudelijke kennis en didactiek in het team op het vakgebied.
- Bewust bezig zijn met goed (vakdidactisch) onderwijs, experimenteren en onderzoeken. Deelnemen aan conferenties en studiedagen en informatie doorspelen.
- Bewaken van de kwaliteit van de uitvoering van De Vreedzame School.
- De Vreedzame School agenderen in de teamvergaderingen.
- Inscholen en coachen nieuwe leerkrachten.
- Verzorgen van de nieuwsbrieven voor ouders over De Vreedzame School.
- Het zorg dragen voor de zichtbaarheid van De Vreedzame School in lokalen, gangen en andere plekken in en om het gebouw.
- Verzorgen van de jaarlijkse mediatorentraining.
- Fungeren als contactpersoon voor de leerlingmediatoren; regelmatig evaluatie met mediators.

Ouders betrekken bij het veiligheidsbeleid

Wij willen als kindcentrum graag samen met de ouders optrekken op dit terrein. In het geval van incidenten zoeken we snel contact om samen te bespreken hoe we hiermee om zullen gaan. Maar ook in meer algemene zin willen we ouders bij het veiligheidsbeleid betrekken. Dat doen we door ze te informeren over wat ons kindcentrum doet aan het voorkomen en aanpakken van ongewenst gedrag als pesten.

Minimaal één keer per jaar wordt er in de klankbordgroep gesproken over het veiligheidsbeleid.

De Veiligheidsthermometer/Zien

In plaats van de Veiligheidsthermometer (het meetinstrument van de Vreedzame School) gebruiken we de observatielijsten van Zien. Deze worden in november door de groepsleerkrachten ingevuld.

Herstelgesprekken

De hiervoor beschreven Oplossingsgerichte pestaanpak is niet altijd mogelijk, of geeft soms geen resultaat: de pester stelt zijn of haar gedrag niet bij. Soms zijn de pestsituaties zo ernstig dat er iets anders moet gebeuren. Of soms wil de gepeste leerling niet meewerken. Soms valt de pester in herhaling en komt de grens van het toelaatbare in ons kindcentrum in het vizier.

Ter bescherming van de gepeste leerling zullen we – als alle pogingen (inclusief externe hulpverlening, bijvoorbeeld in de vorm van de wijkagent, en een laatste waarschuwing) geen resultaat hebben gehad - moeten overgaan tot schorsing of verwijdering. Een dergelijke noodoplossing is natuurlijk geen oplossing van het probleem. Vaak blijven de leerlingen elkaar ontmoeten in de buurt. Het onopgeloste probleem krijgt dan mogelijk een vervelend vervolg buiten ons kindcentrum. Om die reden geven we, voordat de fase van schorsing en/of verwijdering ingaat, aan de betrokkenen een laatste kans om de situatie te herstellen.

We gebruiken hierbij de vorm van herstelgesprekken, deze worden geleid door een lid van de directie. De betrokken partijen komen bij elkaar met als doel om de 'schade' te herstellen. Het gaat dan niet alleen om herstel van de (materiële of emotionele) schade, maar vooral ook om het herstel van de relatie. Naast de pester en het gepeste kind worden bij voorkeur ook anderen (familieleden, vrienden, andere betrokkenen) voor het gesprek uitgenodigd. Een voorwaarde voor een dergelijk herstelgesprek is uiteraard dat de pester (en diens ouders) verantwoordelijkheid willen nemen voor het aangedane leed, het aanhoren van het verhaal van het gepeste kind (en diens ouders) over de zware gevolgen van het pesten, en dat zij bereid zijn excuses te maken. De basisvragen die centraal staan bij herstelbijeenkomsten zijn:

- Wat is er gebeurd?
- Wat dacht je op dat moment en hoe denk je er nu over?
- Wie is er door het gebeurde beschadigd, benadeeld, en hoe?
- Hoe zorgen we ervoor dat iedere betrokkene zijn kant van het verhaal kan laten horen?
- Wat is nodig om te herstellen wat er is gebeurd?

Wat leren we hierover voor de toekomst?

Schorsing en verwijdering

Als de veiligheid van leerlingen, leerkrachten, ander personeel of ouders in het geding is, is optreden geboden. Daarbij hoeft het niet alleen om de fysieke veiligheid te gaan; het kan ook de sociale en emotionele veiligheid betreffen. Als er een noodzaak is om stevig op te treden, dan hanteren we onderstaand protocol dat voor alle betrokkenen helder aangeeft welke stappen worden gezet als er sprake is van een extreme situatie.

Leerlingen die het gevoel van veiligheid van anderen schade toebrengen door hun houding of gedrag (te denken valt aan: vechten, slaan, bedreigen, schelden e.d.) waardoor medeleerlingen en/of leerkrachten zich onveilig voelen, kiezen ervoor zich niet aan de schoolregels te houden en op die manier hun verbinding met de groep te verbreken:

- Deze leerlingen worden voor een dag/dagdeel buiten de groep geplaatst.
- De ouders worden hiervan in een gesprek op de hoogte gesteld door middel van een gesprek. De teamleider bespreekt met de leerling hoe ervoor gezorgd kan worden dat het gewenste gedrag wel wordt vertoond.
- De directie wordt in kennis gesteld.
- De leerling mag de volgende dag in de eigen groep laten zien dat het zich wel aan de schoolregels kan houden. Verschillende vormen van hulp (zie boven) kunnen hiertoe worden ingezet.

Als een dergelijke situatie zich herhaaldelijk voordoet, volgt er een gesprek tussen ons kindcentrum en ouders. Hierin wordt nagegaan welke extra begeleiding en afspraken nodig zijn. Tevens worden de ouders op de hoogte gesteld van een vervolprocedure als het gedrag niet tijdig in positieve zin verandert. Als zich – na dit gesprek – toch weer een vergelijkbare situatie voordoet, worden vervolgstappen genomen.

Informatie over de vervolgstappen staat in het document schorsing, verwijdering, en passend onderwijs van Pit.

Kind op Maandag

Weekopening met
contextverhaal

Gesprek naar aanleiding
van het weekthema

Nabespreken van
bijbelverhalen

Klein incident

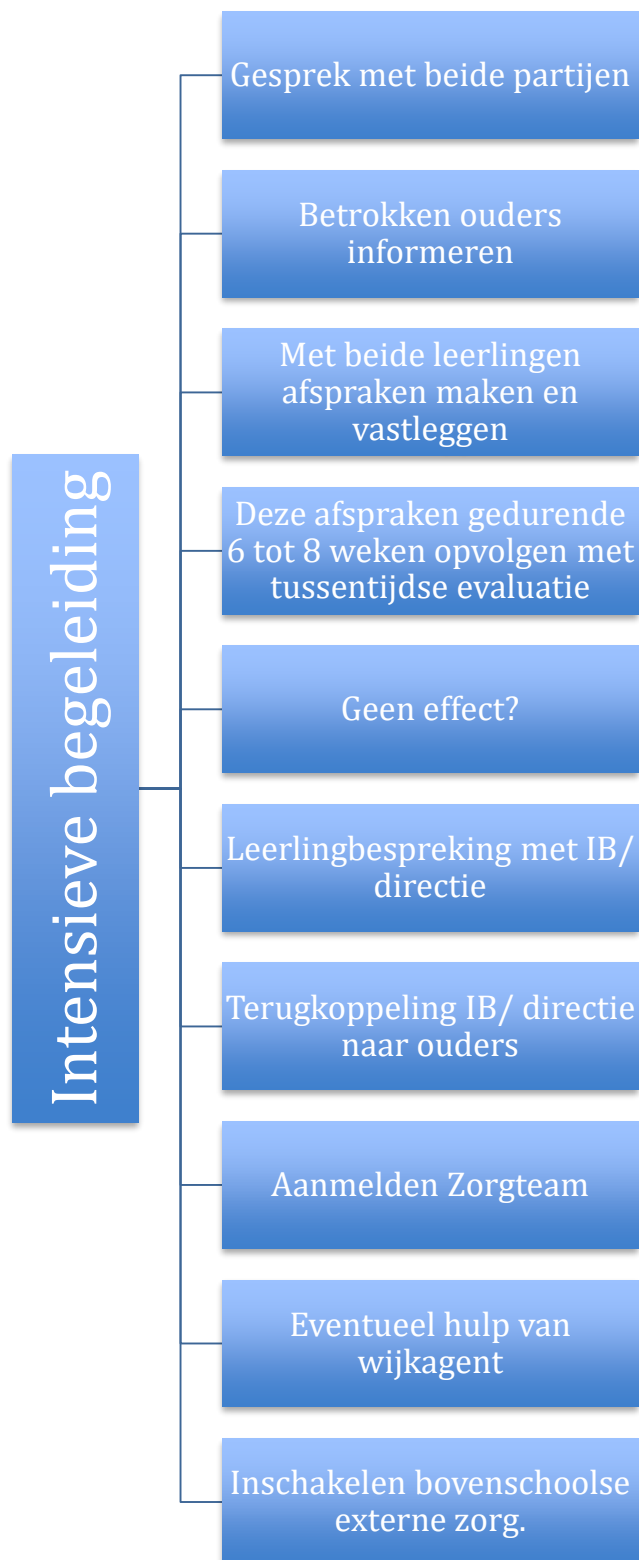
Zelf oplossen met
'praat het uit' kaart

Zelf oplossen met
'los het op' kaart

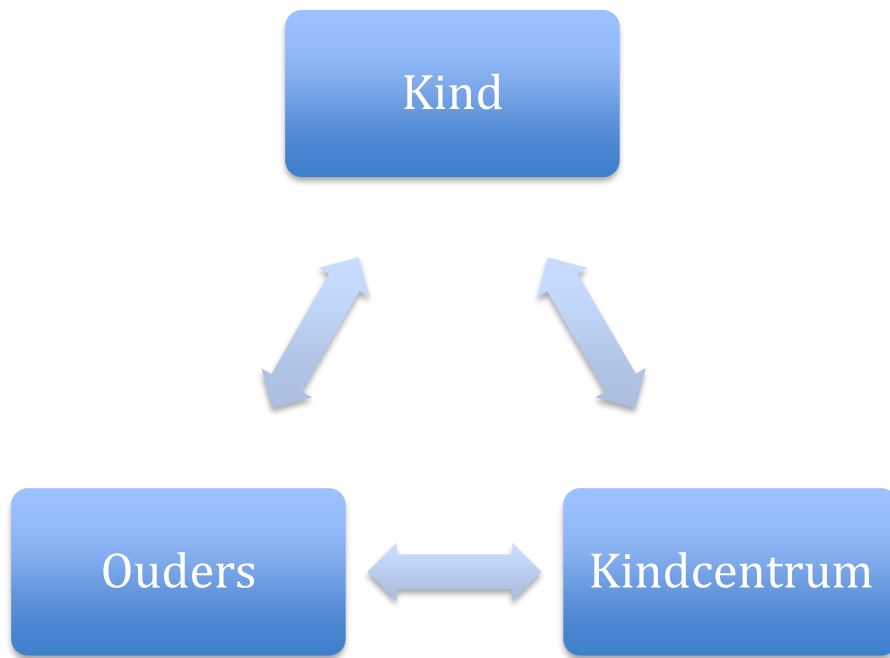
Interventie door
leerlingmediatoren

Eventueel hulp van
de leerkracht

Bijlage 2: Pauzekaart

Pauzekaart

van:

.....

geldig van :

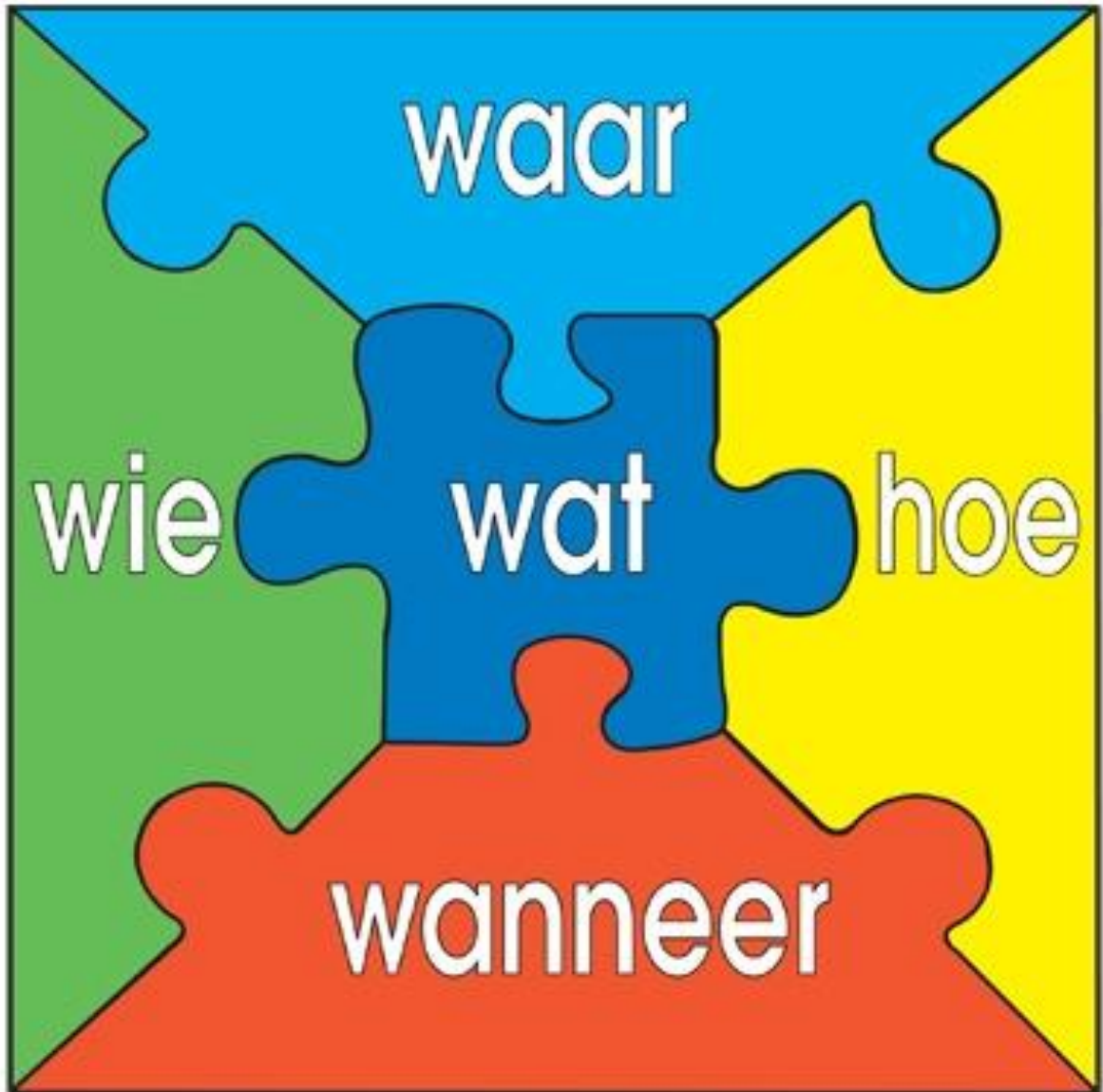
.....t/m.....

Wat is het probleem?
Wanneer gaat het fout?
Wat ga ik dan doen?
Wat doe ik als dit niet lukt?

Bijlage 3: Verschil grapje en pesten

Geef me de 5®

Onderwerp:	Verwijderingsprocedure	
	Datum: 4 juli 2016	
Referentie:	Verwijderingsprocedure-160704	Status: definitief

Schorsing, verwijdering en passend onderwijs

Met de invoering van passend onderwijs zijn de regels rondom schorsing en verwijdering veranderd voor het primair en het speciaal onderwijs (cluster 3 en 4). De regels zijn grotendeels eensluidend geworden met de regels van het voortgezet onderwijs. Regels rondom schorsing en verwijdering zijn in de onderwijswetgeving vastgelegd. De regels lijken vrij duidelijk, desondanks blijkt uit het verleden dat de invulling door diverse partijen verschillend wordt uitgelegd. Met deze notitie willen we informatie geven, zodat voor eenieder duidelijk is hoe om te gaan met schorsing en verwijdering. Tevens krijgen de leerplichtambtenaren uniforme handvaten om ouders en scholen te voorzien van de juiste informatie.

Definitie

Schorsing¹: Een schorsing is een besluit van het bevoegd gezag om de leerling, wegens een bepaalde gedraging, tijdelijk niet toe te laten tot de lessen of tot de school. De leerling wordt in een aparte ruimte gezet en gaat daar werken aan zijn schoolwerk of krijgt schoolwerk mee naar huis.

Verwijdering: Een verwijdering is een besluit van het bevoegd gezag om de leerling, wegens een bepaalde gedraging, niet meer toe te laten tot de lessen en tot de school. Het bevoegd gezag zal een andere school/instelling moeten vinden die bereid is de leerling toe te laten. Tot die tijd is de school verantwoordelijk voor het bieden van onderwijs.

De wettelijke kaders zijn beschreven in verschillende wetten.

Kinderopvang

In de algemene voorwaarden van PIT kinderopvang is artikel 11 opgenomen over de toegankelijkheid van een kind op één van de voorzieningen. Ouders ondertekenen dat zij akkoord gaan met de algemene voorwaarden. Zodra er sprake van is een situatie zoals omschreven artikel 11 lid 2 van de algemene voorwaarden treedt de verwijderingsprocedure in werking.

ARTIKEL 11- Toegankelijkheid

1. De locatie waar het kind is geplaatst, is in beginsel toegankelijk voor het kind zolang hierover overeenstemming bestaat tussen Ondernemer en Ouder.
2. De Ondernemer heeft het recht het kind en/of de Ouder de toegang tot de locatie te weigeren voor de duur van de periode dat een normale opvang van het kind redelijkerwijs niet van de Ondernemer mag worden verwacht en het kind niet op de gebruikelijke wijze kan worden opgevangen. Bijvoorbeeld omdat:
  - a. Het kind door ziekte of anderszins extra verzorgingsbehoefte is;

---

¹ Gebruikte termen in de volksmond zoals interne als externe schorsing en het geven van een time-out vallen onder de algemene definitie van schorsing en hiermee ook onder alle wettelijke bepalingen betreffende schorsing

- b. Het kind en/of de Ouder een risico of bedreiging vormt voor de geestelijke en/of lichamelijke gezondheid of veiligheid van anderen, na te zijn gewaarschuwd, tenzij een waarschuwing redelijkerwijs niet van de Ondernemer mag worden verwacht;
  - c. De opvang van het kind een normale opvang van de andere kinderen onevenredig verzwaart of belemmert.
3. Ingeval de Ondernemer het kind en/of de Ouder de toegang tot de locatie weigert, treedt de Ondernemer met de Ouder in overleg om te zoeken naar een voor alle Partijen acceptabele oplossing voor de situatie.
  4. Indien de Ouder het niet eens is met de beslissing van artikel 11 lid 2 om toegang te weigeren en het overleg met de Ondernemer niet tot een oplossing heeft geleid, kan hij deze beslissing aan de Geschillencommissie voorleggen met het verzoek het geschil volgens de verkorte procedure als bedoeld in het Reglement van de geschillencommissie Kinderopvang te behandelen.
  5. Tijdens de verkorte procedure mag de Ondernemer de plaats niet opzeggen

Primair onderwijs

Schorsing (artikel 40c WPO)

1. Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen.
2. Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders bekendgemaakt.
3. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis.

Verwijdering (artikel 40 lid 11 WPO)

Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken groepsleraar. Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Onder andere school kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.

Indien de school besluit tot schorsing of verwijdering van een leerling, dient ze dit besluit van te voren met redenen omkleed schriftelijk aan de ouders te sturen. Ouders krijgen op grond van artikel 4:8 Awb de gelegenheid om hun zienswijze kenbaar te maken. Indien ouders bezwaar maken tegen een besluit van verwijdering dient de school binnen vier weken nadat de bezwaartermijn verstreken is, een besluit te nemen op dit bezwaar (artikel 40 lid 12 Wpo).

Voor bijzondere scholen geldt artikel 63 Wpo:

1. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 36, derde lid, een student de toegang weigert, deelt het deze beslissing, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de student, onverminderd het bepaalde in dat artikellid.
2. Indien het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van artikel 40 weigert een leerling toe te laten dan wel een leerling verwijderd, deelt het de beslissing daartoe, schriftelijk en met redenen omkleed, mede door toezending of uitreiking aan de ouders.

Daarbij wordt tevens de inhoud van het bepaalde in het derde lid, eerste volzin, vermeld. Voordat het bevoegd gezag van een bijzondere school op grond van dat artikellid beslist tot verwijdering van een leerling, hoort het de ouders van de leerling, onverminderd het bepaalde in dat artikellid. Het bevoegd gezag neemt de beslissing, bedoeld in de eerste volzin, zo spoedig mogelijk.

3. Binnen 6 weken na de mededeling, bedoeld in het tweede lid, kunnen de ouders bij het bevoegd gezag schriftelijk hun bezwaren kenbaar maken tegen de beslissing. Het bevoegd gezag beslist binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren. Alvorens te beslissen hoort het bevoegd gezag de ouders.

Voortgezet onderwijs

Schorsing (artikel 13 Inrichtingsbesluit WVO)

1. Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen.
2. Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de betrokkene en, indien deze nog niet de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt, ook aan de ouders, voogden of verzorgers van de betrokkene bekendgemaakt.
3. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis.

Verwijdering (artikel 14 Inrichtingsbesluit WVO)

1. Het bevoegd gezag kan besluiten tot definitieve verwijdering van een leerling nadat deze en, indien de leerling nog niet de leeftijd van 18 jaren heeft bereikt,

Een basisschool mag uw kind in bepaalde gevallen verwijderen. Dan heeft uw kind geen toegang meer tot de school. Voor verwijdering gelden strenge regels:

- voor verwijdering moet het bevoegd gezag luisteren naar het verhaal van de ouders, de leerling en de betrokken groepsleraar;
- het bevoegd gezag moet de leerplichtambtenaar direct inlichten over een besluit tot verwijdering;
- het bevoegd gezag moet altijd aangeven wat de reden is van de verwijdering.

Voor de ouders is er de mogelijkheid om [bezwaar te maken tegen verwijdering](#). Hier moet het bevoegd gezag ouders op wijzen. Er zijn regels rond het indienen van bezwaar.

Of een school een kind mag verwijderen, hangt af van een aantal factoren. De rechter heeft hierbij het laatste woord. De volgende factoren kunnen een rol spelen:

- een kind hoort (beter) thuis op een school voor speciaal onderwijs;
- voortdurend storend (ernstig) agressief gedrag;
- ernstige conflicten waarbij ook de ouders zijn betrokkenen

Visie Mediawijsheid

Het hedendaagse onderwijs ziet er heel anders uit dan een aantal jaar geleden. Er wordt wereldwijd steeds meer gebruik gemaakt van internet en 'nieuwe' media. Op Kindcentrum De Tweestroom wordt gebruik gemaakt van digiborden, Snappets (tabletonderwijs) en laptops. Hierdoor krijgen de leerlingen dagelijks te maken met verschillende vormen van 'nieuwe' media.

Nieuwe media, die maatschappelijk nu al een grote plaats innemen, zijn in het onderwijs van de toekomst een essentieel onderdeel. Leven en werken in de 21e eeuw betekent leven en werken met technologie en 'nieuwe' media.

Competenties die bij participeren via 'nieuwe' media horen zijn: verbinden, benutten en bewaken.

Het verbinden tussen leerlingen, ouders en leerkrachten vindt plaats via onze nieuwsbrief, nieuws vanuit de groep, de website en mailcontact. Hierbij houden wij rekening met de nieuwe privacywet (2018) waarbij zorgvuldig dient om te worden gegaan met informatie en beeldmateriaal van leerlingen.

Het benutten van media wordt gedaan tijdens verschillende lessen. Denk bijvoorbeeld aan het schrijven van een nieuwsbericht, het ontwerpen van een online quiz en het stemmen via een poll. Maar ook simpelweg de lessen van spelling, rekenen en begrijpend lezen die op ons Kindcentrum via Snappet worden gegeven zijn voorbeelden hiervan.

Het bewust worden van de mogelijkheden en gevaren van 'nieuwe' media vinden wij van groot belang voor onze leerlingen. Denk aan het bewaken van de identiteit op sociale netwerken. Het uiteindelijke doel is mediawijzer te worden in de persoonlijke en maatschappelijke context.

Op ons Kindcentrum zijn duidelijk afspraken en regels, die voor iedereen goed zichtbaar zijn:

- Ik gebruik alleen mijn voornaam.
- *Ik geef anderen geen persoonlijke gegevens, zoals mijn adres, telefoonnummer, e-mailadres of adres van mijn ouders of andere bekenden.*
- *Ik ga meteen naar de meester of juf of mijn ouders als ik op het internet vervelende informatie tegenkom.*
- *Ik zal nooit toestemming geven aan iemand die ik op het internet ben tegengekomen om mij in het echt te ontmoeten.*
- *Ik zal niemand foto's van mijzelf toesturen, behalve als mijn ouder(s) en/of leerkracht hiervoor toestemming geven.*

- *Ik reageer niet op gemene, valse, vervelende berichten. Het is immers niet mijn schuld dat sommige mensen zich niet weten te gedragen.*
- *Als het heel gemene dingen zijn, waarschuw ik meteen de juf of meester of mijn ouders. Zij nemen dan, indien nodig, contact op met de politie.*
- *Iets downloaden mag alleen als de juf of meester het goedvindt.*
- *Bij het e-mailen mogen ze veel van mij weten, maar nooit mijn wachtwoord.*
- *Ik beseft dat mijn computergebruik op school tijdelijk kan worden verboden.*

Dit gebeurt als er:

- onwettige activiteiten mee gepleegd worden.
- *porno, geweld en/of discriminerende taal mee verspreid of doorgegeven wordt.*
- *gepest wordt.*

Uiteraard wordt dit met de ouders van de desbetreffende leerling besproken.

Vanaf groep 6 zijn er speciale lessen op het gebied van mediawijsheid, deze zijn gekoppeld aan onze methode 'De vreedzame school'. Leerkrachten houden een open en constructieve houding aan tijdens deze lessen. Waarbij de positieve functie van 'nieuwe' media wordt benadrukt.

Ouders van ons Kindcentrum hebben een belangrijke taak in het geheel. Zij dienen zich bewust te zijn van hun voorbeeldfunctie en het gedrag van hun kind op sociale media te controleren. Problemen die buiten schooltijd afspelen zijn niet de verantwoordelijkheid van de school, maar van ouders. Leerkrachten zijn in het belang van zijn/haar groep wel bereid om hulp te bieden waar nodig. Onze sova-methode 'De Vreedzame School' biedt richtlijnen in de omgang online.